

Europos aplinka

Ketvirtasis įvertinimas

Santrauka

Europos regionas – šalių grupės ataskaitoje

Vakarų ir Vidurio Europa (VVE)

- Europos Sąjunga – 25 Valstybės narės (ES-25)
- Europos laisvosios prekybos asociacija (ELPA)
- Andora, Monakas, San Marinas

Pietryčių Europa (PE)

- Vakarų Balkanų šalys
- Bulgarija ir Rumunija
- Turkija

Rytų Europa, Kaukizas ir Centrinė Azija (REKCA)

- Rytų Europa
- Centrinė Azija
- Kaukizas

- Neįtraukta į ataskaitą

Europos aplinka

Ketvirtasis įvertinimas

Santrauka

Nuo Kijevo iki Belgrado

Šiuo metu „Aplinka Europai“ procesas vienija 56 šalis trijuose kontinentuose bendram aplinkos apsaugos problemų sprendimui. Palaikydama šį procesą, Europos aplinkos agentūra parengė seriją Europos regiono aplinkos įvertinimų, kuriuose pateikiama su politika susijusi, atnaujinta ir patikima informacija apie aplinkos ir visuomenės tarpusavio sąveiką.

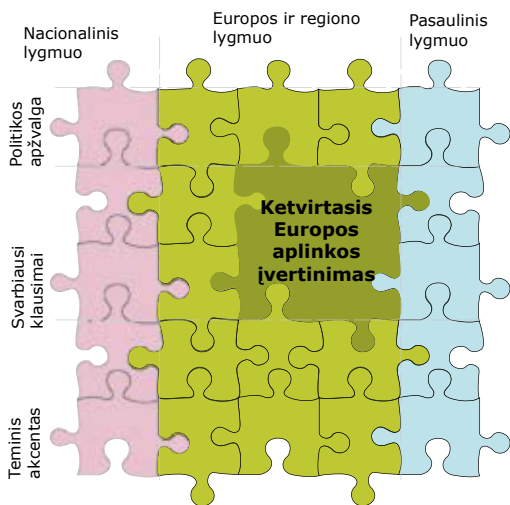
Pirmasis išsamus Europos aplinkos būklės įvertinimas buvo pristatytas Sofijoje 1995 m. Atnaujinti įvertinimai buvo pateikti ministrų konferencijose, kurios vyko Arhuse 1998 m. ir Kijeve 2003 m.

Ši ataskaita yra ketvirtoji šioje dokumentų serijoje. Kur įmanoma, ataskaitoje vertinama pažanga, pasiekta įgyvendinant Europos Bendrijos Šeštosios aplinkos apsaugos veiksmų programoje ir Rytų Europos, Kaukazo ir Centrinės Azijos šalių aplinkos strategijoje nustatytus tikslus.

Ši ataskaita parengta glaudžiai bendradarbiaujant su įvairiomis tarptautinėmis organizacijomis, vyriausybinėmis ir nevyriausybinėmis institucijomis visame regione.

Nepaisant dėmesio vertos pažangos propaguojant aplinkos apsaugos politiką ir plėtrą visame Europos regione, integruotų politikos metodų taikyme išlieka „įgyvendinimo spraga“.

Ketvirtojo įvertinimo kontekstas

Šaltinis: remiantis 1.5 grafiku.

Sėkmingas įgyvendinimas priklauso nuo aiškių ir realių uždavinių bei pažangos stebėsenos mechanizmų nustatymo.

Regione informacijos apie aplinką kokybė vis dar yra nevienoda, taip pat žymiai skiriasi ir galimybė gauti duomenis bei jų patikimumas. Dar labai daug ką galima patobulinti, užtikrinant, kad labai reikalingi duomenys ir informacija taptų ne tik prieinamesni, bet taip pat ir labiau palyginami bei patikimesni.

Socioekonominės tendencijos

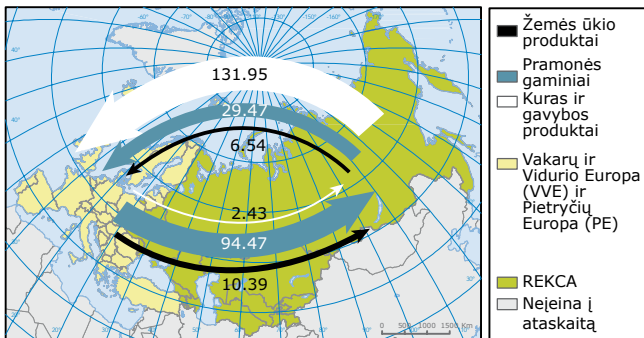
Europos regionas pasižymi turtinga kultūros ir aplinkos įvairove. Regione gyvena daugiau kaip 870 mln. gyventojų; daugiau negu pusė jų gyvena Vakarų ir Vidurio Europoje (VVE), ir tai lemia, kad Europos Sąjunga (ES) yra viena tankiausiai gyvenamų teritorijų pasaulyje, kurioje viename kvadratiname kilometre gyvena daugiau negu 100 žmonių. Tai akivaizdus kontrastas su palyginti retai gyvenamomis teritorijomis Rytų Europoje ir Centrinėje Azijoje, kur vidutinis tankumas yra daug mažesnis negu 20 žmonių viename kvadratiname kilometre.

Europos regionas ir jo subregionai: 2005 m. pagrindiniai socioekonominiai rodikliai

	Teritorija (1 000 km ²)	Gyventojai (mln.)	Pajamos (BVP vienam gyventojui, JAV dol.)
Vakarų ir Vidurio Europa (VVE)			
ES-15	3 243	385	22 337
ES-10	729	74	5 594
Europos laisvosios prekybos asociacija ir VVE šalys	468	12	36 550
Rytų Europa, Kaukazas ir Centrinė Azija (REKCA)			
Rytų Europa	17 943	204	2 034
Kaukazas	186	16	1 112
Centrinė Azija	4 003	58	955
Pietryčių Europa (PE)			
Vakarų Balkanų šalys	264	22	2 236
Kitos PE šalys	1 132	102	3 052

Šaltinis: pagal 1.2 lentelę.

Prekybos srautai tarp VVE/PE ir REKCA 2005 m. (mlrd. JAV dol.)

Šaltinis: 6.1 žemėlapis.

Pastaraisiais metais dėl ekonominio pagyvėjimo santykinai padidėjo iš esmės visų Europos regiono šalių pajamos. Ekonomikos augimo rodikliai yra ypatingai aukšti Pietryčių Europos (PE) ir Rytų Europos, Kaukazo ir Centrinės Azijos (REKCA) šalyse.

Vis labiau REKCA šalių ekonomika pereina nuo žemės ūkio prie paslaugų pramonės. Nepaisant to, REKCA regionas vis dar yra labai priklausomas nuo mineralinių medžiagų gavybos ir žemės ūkio, kas dažnai lemia didelę apkrovą aplinkai ir didelius atliekų kiekius.

Nepriklausomų valstybių skaičius regione išaugo nuo 33 1990 m. iki 53 2007 m., tuo tarpu ES per šį laikotarpį išsiplėtė nuo 15 iki 27 valstybių narių.

Aplinka ir sveikata: Oro kokybė

Oro tarša, daugiausia kietosiomis dalelėmis ir pažemio ozonu, ir toliau kelia didelį pavojų sveikatai: dėl jos beveik vieneriais metais sutrumpėja vidutinė gyvenimo trukmė VVE, taip pat ji turi įtakos sveikam vaikų vystymuisi.

Didžioji dalis oro teršalų REKCA išaugo daugiau negu 10 % dėl ekonominio pagyvėjimo, transporto priemonių skaičiaus padidėjimo ir apsaugos nuo oro taršos politikos krypčių veiksmingumo stokos.

REKCA prasta duomenų kokybė neleidžia atlikti išsamaus oro kokybės ir oro taršos pasekmių įvertinimo. Tačiau turimi riboti duomenys rodo, kad pagrindinį pavojų sveikatai REKCA ir PE, kaip ir VVE, kelia smulkiosios dalelės ir jų toksinės sudedamosios dalys.

Emisijų pokyčiai procentais (2000–2004 m.)

Teršalas	VVE	PE	REKCA
Azoto oksidas (NO _x)	- 8.7 %	+ 5.7 %	+ 13.1 %
Sieros dioksidas (SO ₂)	- 19.6 %	+ 1.5 %	- 10.3 %
Lakūs organiniai junginiai (LOJ)	- 13.6 %	- 12.3 %	+ 11.2 %
Amoniakas (NH ₃)	- 2.6 %	- 5.7 %	- 14.4 %
Ozonas	- 11.3 %	- 2.1 %	+ 11.5 %
Kietosios dalelės (KD ₁₀)	- 9.7 %	+ 2.2 %	+ 12.6 %

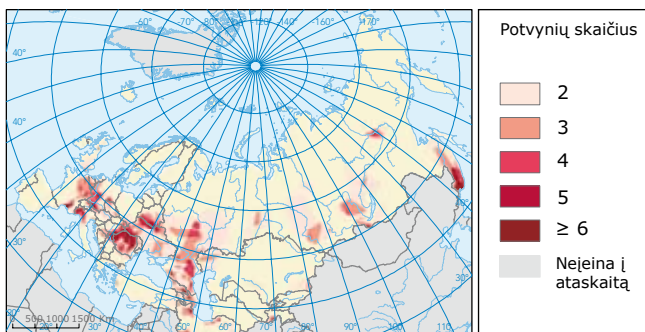
Šaltinis: 2.2.1 lentelė.

Aplinka ir sveikata: Vidaus vandenys

Daugiau kaip 100 milijonų žmonių Europos regione vis dar neturi galimybės gauti sanitarinių higienos normų atitinkančio geriamojo vandens ir naudotis tinkamomis sanitarinėmis sąlygomis. Per pastaruosius 15 metų REKCA ir PE vandens tiekimo ir sanitarinių paslaugų kokybė nuolat blogėjo ir tai labiausiai palietė kaimo gyventojus.

Trečdalis Europos gyventojų gyvena šalyse, kuriose kyla didelių sunkumų dėl vandens išteklių. Dideli vandens nuostoliai dėl nuotėkio vandens skirstomosiose sistemose, netinkami: drėkinimo sistemų tvarkymas ir eksploatavimas bei netinkami augalininkystės metodai sukelia sausras.

Upių baseinai, kuriems pakenkė potvyniai (1998–2005 m.)

Šaltinis: 2.3.1 žemėlapis.

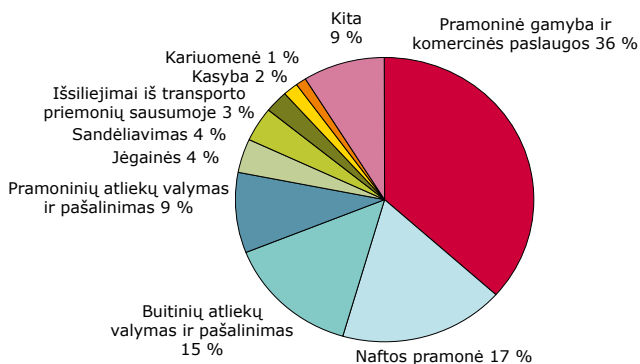
Aplinka ir sveikata: Dirvožemis

Nuo Kijevo konferencijos pažanga padaryta tiek politikos plėtros, tiek informacijos gavimo srityje. Tačiau kol kas dar per anksti kalbėti apie žymų dirvožemio išteklių būklės pagerėjimą.

Atsižvelgiant į dabartinių pavojų, ypač klimato kaitos, sudėtingumą, būtina iš naujo apmąstyti mechanizmus, skirtus pagerinti įrodymų bazę, pagrindžiančią veiksmus dėl dirvožemio.

Geriausios praktikos mainai tarp šalių ir regionų, turinčių panašias dirvožemio sąlygas, galėtų padėti sumažinti užteršto dirvožemio valymui skirtas lėšas daugeliu atvejų ir suteikti svarbų pagrindą bendradarbiavimui.

Ekonominės veiklos, lemiančios dirvožemio užterštumą kai kuriose VVE ir PE šalyse, apžvalga (% ištirtų vietų)

Šaltinis: 2.4.2 grafikas.

Aplinka ir sveikata: Pavojingi chemikalai

Chemijos pramonė auga visame pasaulyje. Europos Sąjungoje toksinių cheminių medžiagų gamyba padidėjo beveik tiek pat, kiek ir visa cheminių produktų gamyba, ir abi jos augo greičiau negu BVP.

Globalizacija lemia aplinkos apsaugos naštos perkėlimą besivystančioms šalims ir sukelia aplinkos, užterštų produktų pavojų tarpvalstybiniu mastu.

Pastaruoju metu tiek Europoje, tiek visame pasaulyje susitarta dėl svarbios naujos politikos ir įstatymų, kuriuose aptariamas cheminių medžiagų valdymas. ES teisės aktas dėl Cheminių medžiagų registravimo, vertinimo ir leidimų išdavimo (REACH) įsigaliojo 2007 m. Tarptautiniu lygmeniu 2006 m. buvo patvirtintas Strateginis požiūris į tarptautinį cheminių medžiagų valdymą (SAICM).

Be to, buvo susitarta dėl pasaulinės suderintos cheminių medžiagų klasifikavimo ir ženklavimo sistemos (GHS), taip pat įsigaliojo Stokholmo konvencija dėl patvariųjų organinių teršalų ir Roterdamo konvencija dėl išankstinio informuoto sutikimo.

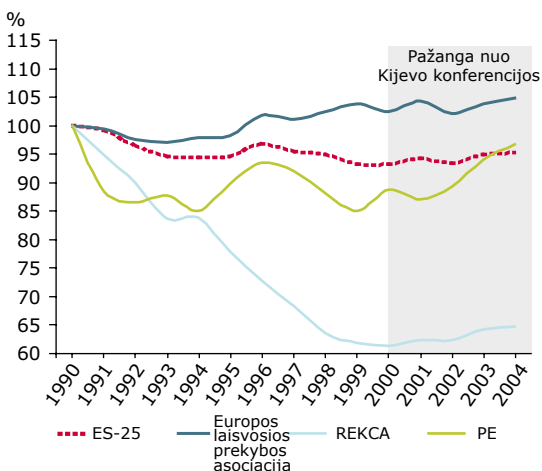
Klimato kaita

Pastaraisiais metais daugelyje Europos šalių išmestas į atmosferą šiltnamio dujų kiekis padidėjo. Prognozuojama, kad šis kiekis ir toliau ateityje didės. Daugelis Europos šalių patvirtino nacionalines programas, skirtas emisijų kiekiams mažinti, tačiau kai kurioms iš jų vis dar bus sunku įgyvendinti Kioto protokolo tikslus.

Kioto protokolas prie JT pagrindų konvencijos dėl klimato kaitos ir jo pirmasis įsipareigojimų laikotarpis yra tik pirmasis žingsnis sprendžiant klimato kaitos problemą.

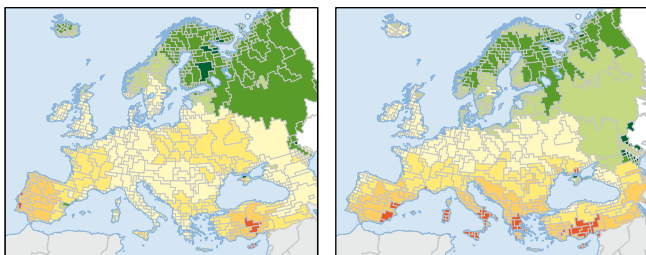
Emisijų kiekis pasaulyje turės būti sumažintas 50 % iki 2050 m., kad būtų galima sustabdyti temperatūros kilimą iki 2 °C, lyginant su iki industriniu laikotarpiu lygiu – tai ES pasiūlytas tikslas, kurį pasiekti yra būtina, siekiant išvengti nepriimtino klimato kaitos poveikio ateityje.

Bendrų į atmosferą išmestų šiltnamio dujų kiekių tendencijos

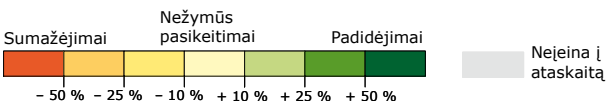

Šaltinis: 3.4 grafikas.

Planuojamas metinis upių vandens debitas Europoje 2070 m., lyginant su 2000 m.

Remiantis duomenimis iš dviejų skirtingų klimato modelių:
ECHAM4 (kairėje) ir HadCM3 (dešinėje)

Šaltinis: 3.3 žemėlapis.

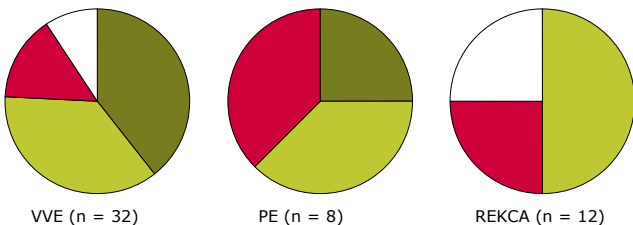
Prognozuojama, kad tam tikras neišvengiamas klimato kaitos poveikis turės įtakos daugumai ekonomikos sektorių ir gamtos ištekliams — net ir įgyvendinant griežtas poveikio sušvelninimo programas. Dėl to taip pat labai svarbu prisitaikyti prie minėto poveikio rengiant ir įgyvendinant politikos kryptis bei priemones visuose visuomenės sektoriuose.

Biologinė įvairovė

Biologinės įvairovės nykimas ir ekosistemos paslaugų praradimas ir toliau išlieka svarbia problema, keliančia susirūpinimą visame Europos regione. Be to, regione nuolat didėja invazinių rūšių skaičius.

Kijevo rezoliucijos bendras tikslas – sustabdyti biologinės įvairovės nykimą regione iki 2010 m. – nebus pasiektas, jeigu nebus dedama didelių papildomų pastangų ir skiriama papildomų išteklių. Tačiau pagal Kijevo rezoliuciją taip pat yra įgyvendinamos informacijos perdavimo, švietimo ir visuomenės informavimo programos.

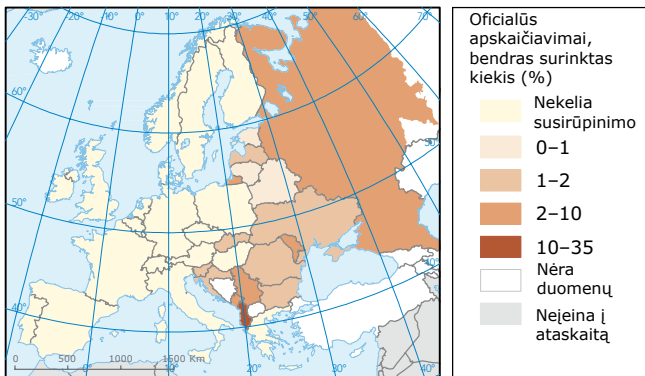
Pažanga, pasiekta kuriant nacionalines strategijas dėl invazinių rūšių

- Parengta nacionalinė strategija dėl invazinių rūšių arba vykdomi šios strategijos parengimo darbai
- Invazinės rūšys aiškiai pripažintos nacionalinėje biologinės įvairovės strategijoje (veiksmų plane), pateiktoje (-ame) pagal Biologinės įvairovės konvenciją
- Nacionaliniu lygmeniu nėra nustatyti veiksmai dėl invazinių rūšių
- Nėra informacijos

Šaltinis: 4.12 grafikas.

Nelegalios miško ruošos mastas atrinktosiose šalyse (2000–2004 m.)

Šaltinis: 4.5 žemėlapis.

Pasiekta žymi pažanga kuriant ekologinius tinklus: Europos ekologinis tinklas ir „Natura 2000“ tinklas įsitvirtina, tačiau vis dar trūksta informacijos apie gamtos apsaugos būklę.

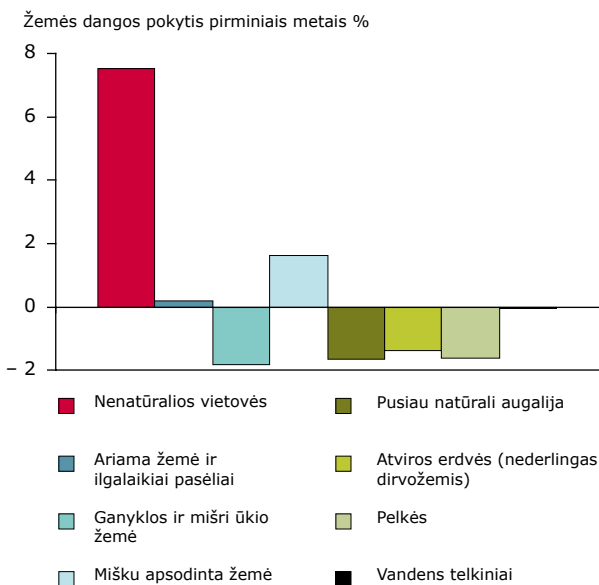
Susirūpinimas aplinkos apsauga vis labiau yra integruojamas į miškininkystės ir žemės ūkio sektorius. Nepaisant to, biologinei įvairovei vis dar tenka didelė apkrova, kurią lemia žemės ūkis. Nebuvo įgyvendintos konkretus politikos tikslas — iki 2006 m. nustatyti visą „didelės gamtinės vertės“ ūkio žemę.

Jūrų ir pakrančių aplinka

Eutrofikacija išlieka problema visose Europos regiono uždaroje jūrose ir saugojamuose jūrų vandenyse. Išsklaidytų maistinių medžiagų šaltinių, ypač iš žemės ūkio, mažinimas yra svarbus iššūkis ir reikalauja imtis griežtesnių veiksmų.

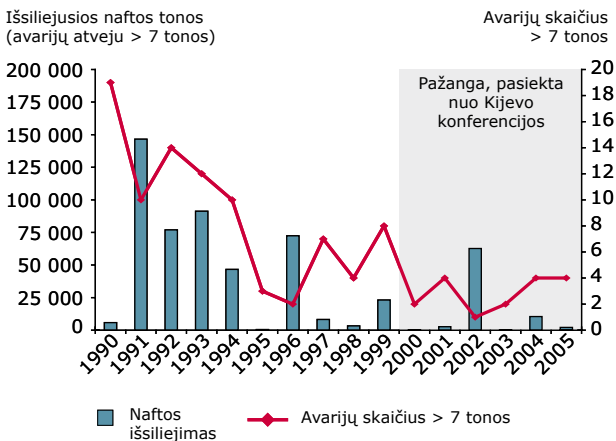
Pernelyg intensyvi žvejyba vis dar paplitusi visose Europos jūrose. Žuvų išteklių atstatymui reikalingos patobulintos politikos kryptys ir griežtesnis įstatymų vykdymo užtikrinimas, ypač siekiant sustabdyti nelegalią žvejybą, taip pat sumažinti žvejybos poveikį visai jūrų ekosistemai.

Žemės dangos pokyčiai 10 km pakrančių zonoje 17 iš 22 ES valstybių narių, turinčių jūros pakrantes (1990–2000 m.)

Šaltinis: 5.11 grafikas.

Atsitiktiniai naftos išsiliejimai iš tanklaivių Europos jūrose

Šaltinis: 5.8 grafikas.

Tikėtina, kad klimato kaita turės poveikį jūroms ir pakrantėms, įskaitant jūrų organizmus. Prisaikymo politika turėtų apimti priemones, skirtas sumažinti kitus, su klimatu nesusijusius sunkumus, siekiant padidinti jūrų ekosistemų ir pakrančių zonos atsparumą klimato kaitai.

Veiksmai, vykdomi pagal regionines jūrų konvencijas ir ES politiką, padėjo pagerinti vandens kokybę Vakarų jūrose, pavyzdžiui, kai kurių pavojingų medžiagų atžvilgiu. Politika, skirta gerinti iš esmės prastą Europos jūrų ir pakrančių aplinkos būklę, turėtų būti pagrįsta ekosistemų principu.

Darnus vartojimas ir gamyba

Darnaus vartojimo ir gamybos sąvoka pradėta dažniau vartoti politikos darbotvarkėje po Kijevo konferencijos. Tačiau pasiekta tik keletas konkrečių rezultatų; būtina nustatyti įgyvendinimo strategijas ir priemones, skirtas poveikiui aplinkai įvertinti.

Pastaraisiais metais išteklių vartojimo lygis, tenkantis vienam gyventojui, išliko pastovus visuose regionuose, taip pat pavyko šie tiek atsieti išteklių vartojimą nuo ekonomikos augimo. Išteklių vartojimo efektyvumas žymiai skiriasi įvairiose šalyse: jis yra keletą kartų didesnis ES-15 negu ES-10 ir PE šalyse ir iki dvidešimt kartų didesnis negu REKCA.

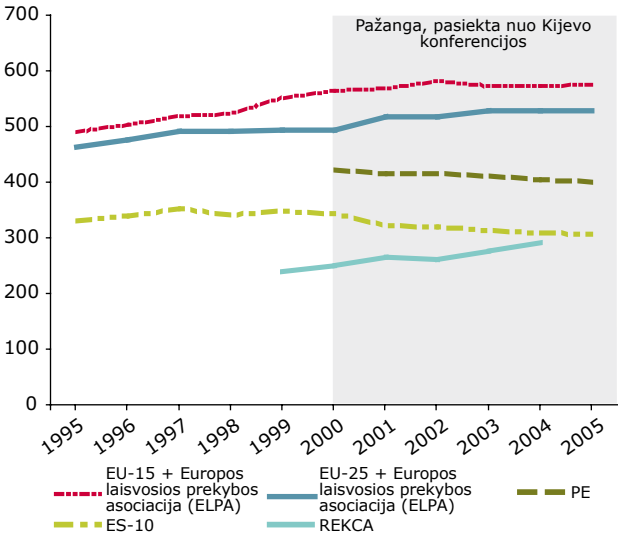
Vartojimo modeliai greitai kinta, tai lemia socioekonominiai pokyčiai. Vartojimo kategorijos, turinčios didžiausią poveikį aplinkos gyvavimo ciklui, yra maistas ir gėrimai, privatus transportas ir gyvenamųjų namų statyba. ES turizmas ir kelionės oro transportu iškyla kaip pagrindinės didžiausio poveikio aplinkai ateityje sritys.

Europos regione susidaro vis daugiau atliekų. Šalinimas sąvartynuose — aplinkos apsaugos požiūriu nepalankiausia alternatyva — vis dar yra populiariausias atliekų tvarkymo metodas visame Europos regione. ES valstybėms narėms pavyko apriboti buitinių atliekų šalinimą sąvartynuose.

Daugelis REKCA ir PE šalių parengė atliekų tvarkymo strategijas ir priėmė atitinkamus teisės aktus, tačiau juos dar reikia veiksmingai įgyvendinti.

Surinktos buitinės atliekos

Kg/vienam gyventojui

Šaltinis: 6.20 grafikas.

Tinkamas atliekų surinkimas ir saugus atliekų šalinimas sąvartynuose išlieka problema. Kai kuriose REKCA šalyse dar didesnė problema — užtikrinti aplinkos saugumą ir išvalyti vietas nuo pavojingų atliekų.

Sektoriai: žemės ūkis

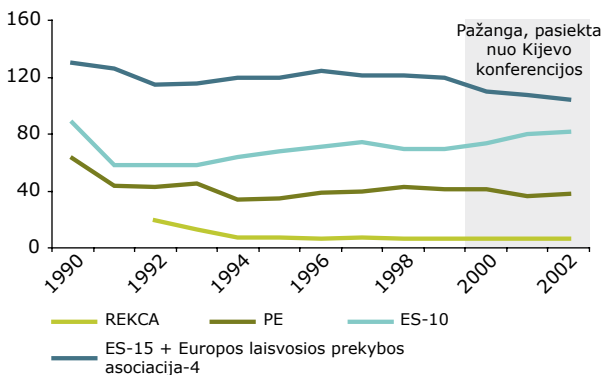
Modernus ir intensyvus žemės ūkis dažnai daro neigiamą poveikį teršdamas orą, vandenį ir dirvožemį. Kita vertus, ūkininkavimas vis dar turi teigiamos įtakos Europos kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimui.

Drėkinamos žemės plotas ES-15 pietuose ir PE padidėjo, o tai rodo tęstinę žemės ūkio intensyvinimo tendenciją. Dėl drėkinimo dažnai sumažėja vandens išteklių ir kokybė bei jų druskingumas, taip pat pablogėja žemė, ypač pietinėse ir rytinėse REKCA šalyse.

Daugeliui PE ir REKCA šalių reikės tolesnės tarptautinės paramos, siekiant užtikrinti geresnį žemės ūkio valdymą aplinkos apsaugos atžvilgiu.

Trąšų naudojimas vienam hektarui ūkio paskirties žemės

Vidutinis trąšų panaudojimas (kg/ha)

Šaltinis: 7.1.1 grafikas.

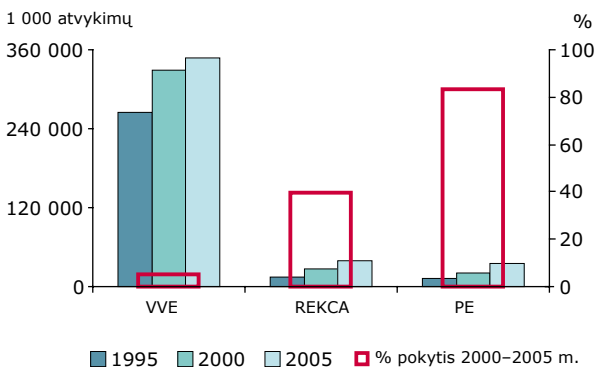
Sektoriai: Turizmas

Europos regione turistų atvykimų skaičius toliau auga. Turizmas – vienas iš pagrindinių veiksnių, lemiančių didžiausią žalą aplinkai dėl transporto priemonių naudojimo: privatūs automobiliai ir ypatingai, oro transportas.

Jūrų pakrantės, salos ir kalnai yra ypač jautrios turizmo plėtros atžvilgiu. Žala aplinkai, kuri kartais yra neatitaisoma, jau pastebima kai kuriose populiariose masinio turizmo vietose.

Prognozuojama, kad turizmo poveikis ir toliau didės dėl didėjančio žmonių antplūdžio, gyvenimo būdo ir demografinių pokyčių. Turistų elgesys išlieka svarbiausiu šio sektoriaus darnaus vystymosi veiksmu.

Tarptautiniai turistų atvykimai ir pokytis procentais

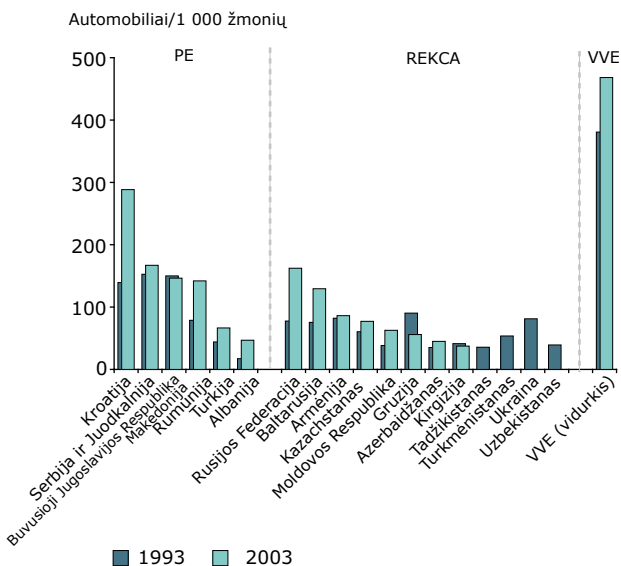
Šaltinis: 7.4.2 grafikas.

Sektoriai: Transportas

Energijos suvartojimas ir į atmosferą išmetamų šiltnamio dujų kiekis PE ir VVE auga sparčiai ir tolygiai su bendru transporto sektoriaus augimu. Transporto priemonių energijos suvartojimas ir dėl to susijusių CO₂ emisijų kiekiai, tenkantys vienam gyventojui, VVE ir toliau nuo dviejų iki keturių kartų viršija šiuos rodiklius PE ir REKCA.

Konkurencingų miesto transporto sprendimų kūrimas – kovos su eismo grūstimis ir oro kokybės problemų sprendimo būdas, prisidedantis prie transporto saugumo užtikrinimo. Tam, kad viešasis transportas taptų konkurencingu, miestus reikia planuoti ir plėtoti, atsižvelgiant į viešąjį transportą.

Automobilių savininkai Europoje

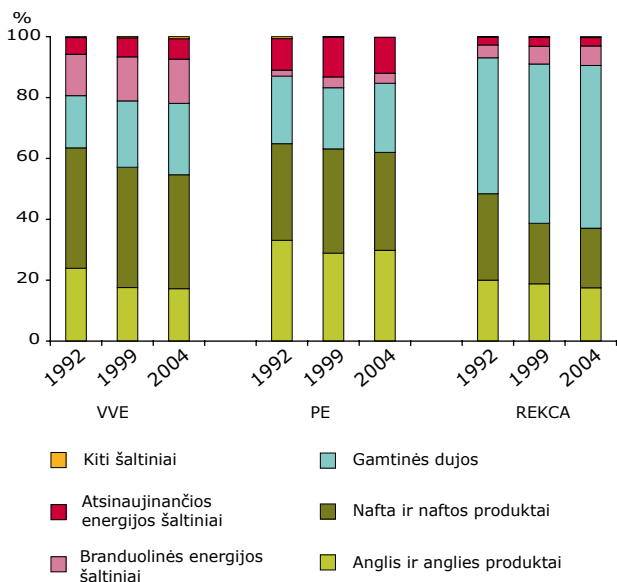
Šaltinis: 7.2.5 grafikas.

Sektoriai: Energetika

Energijos suvartojimas ir su tuo susiję išmetamų į atmosferą šiltnamio dujų kiekiai Europos regione padidėjo po Kijevo konferencijos, nepaisant energijos efektyvumo gerinimo ir didesnio atsinaujinančios energijos šaltinių naudojimo kai kuriose vietovėse. Tikėtina, kad ši tendencija išliks, jeigu nebus įgyvendintos papildomos politikos kryptys ir priemonės.

Energijos rinkos yra glaudžiai susijusios trijuose Europos subregionuose. Didelė gamtinių dujų ir naftos importo į VVE ir PE dalis yra iš REKCA ir prognozuojama, kad ši dalis žymiai išaugs iki 2030 m.

Bendras energijos suvartojimas pagal kuro šaltinį

Šaltinis: 7.3.3 grafikas.

„Aplinka Europai“ akcentai

 1991	Pirmoji ministrų konferencija Dobrise Pasirašymas: Konvencija dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste (PAV konvencija); Tolimųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos (TTOTPK) protokolas dėl lakių organinių junginių Įsigaliojimas: TTOTPK NO _x protokolas
1992	Pasirašymas: Tarpvalstybinė vandens konvencija (TVK); Konvencija dėl tarpvalstybinio pramoninių avarijų poveikio (KTPAP)
 1993	Antroji ministrų konferencija Liucernoje
1994	Pasirašymas: TTOTPK protokolas dėl sieros emisijų
 1995	Trečioji ministrų konferencija Sofijoje
1996	Įsigaliojimas: Tarpvalstybinė vandens konvencija (TVK)
1997	Įsigaliojimas: Konvencija dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste (PAV konvencija); TTOTPK protokolas dėl lakių organinių junginių
 1998	Ketvirtoji ministrų konferencija Arhuse Pasirašymas: Arhuso konvencija (AK); TTOTPK protokolas dėl patvariųjų organinių teršalų; TTOTPK protokolas dėl sunkiųjų metalų Įsigaliojimas: : TTOTPK protokolas dėl sieros emisijų
1999	Pasirašymas: TVK vandens ir sveikatos protokolas; TTOTPK protokolas dėl pažemio ozono
2000	Įsigaliojimas: Konvencija dėl tarpvalstybinio pramoninių avarijų poveikio (KTPAP)

2001

Įsigaliojimas: Arhuso konvencija (AK)

2002

2003

Penktoji ministrų konferencija Kijeve

REKCA strategijos patvirtinimas
Kijevo rezoliucija dėl biologinės įvairovės
Pasirašyta, tačiau neįsigaliojusi (būklė 2007 m. birželio mėn.): AK protokolas dėl išleidžiamų ir perduodamų teršalų registrų; TVK protokolas dėl civilinės atsakomybės; PAV Strateginio aplinkos vertinimo (SAP) protokolas

Pasirašymas: Konvencija dėl Karpatų aplinkos apsaugos ir tvaraus vystymosi (Karpatų konvencija)

Įsigaliojimas: TTOTPK protokolas dėl patvariųjų organinių teršalų; TTOTPK protokolas dėl sunkiųjų metalų

2004

2005

Įsigaliojimas: TVK vandens ir sveikatos protokolas; TTOTPK protokolas dėl pažemio ozono

2006

Įsigaliojimas: Karpatų konvencija

2007

Šeštoji ministrų konferencija Belgrade

2008

2009

2010

2011

Septintoji ministrų konvencija Astanoje

Pastabos

„Aplinka Europai“: šalys

Airija	Latvija
Albanija	Lenkija
Andora	Lichtenšteinas
Armėnija	Lietuva
Austrija	Liuksemburgas
Azerbaidžanas	Malta
Baltarusija	Moldovos Respublika
Belgija	Monakas
Bosnija ir Hercegovina	Nyderlandai
Bulgarija	Norvegija
Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija	Portugalija
Čekijos Respublika	Prancūzija
Danija	Rumunija
Estija	Rusijos Federacija
Graikija	San Marinas
Gruzija	Serbija
Islandija	Slovakija
Ispanija	Slovėnija
Italija	Suomija
Izraelis	Švedija
Jungtinė Karalystė	Šveicarija
Jungtinės Amerikos Valstijos	Tadžikistanas
Juodkalnija	Turkija
Kanada	Turkmėnistanas
Kazachstanas	Ukraina
Kipras	Uzbekistanas
Kirgizija	Vengrija
Kroatija	Vokietija

Europos aplinka
Dobrisis įvertinimas

Sofija, 1995 m.

Europos aplinka
Antrasis įvertinimas

Arhusas, 1998 m.

Europos aplinka
Trečiasis įvertinimas

Kijevas, 2003 m.

Europos aplinka
Ketvirtasis įvertinimas

Belgradas, 2007 m.

Daugiau informacijos ir tai, kaip atsisiųsti šias ataskaitas, rasite tinklalapyje: www.eea.europa.eu/pan-european

Europos aplinkos agentūra
Kongens Nytorv 6
1050 Kopenhaga K, Danija

Tel. +45 33 36 71 00
Faksas +45 33 36 71 99

Tinklalapis: eea.europa.eu
Pasiteiravimui: eea.europa.eu/enquiries

